

moremo to tako malo, ko onemu, ki je primoran v svojo lastno hišo skoz okno se plaziti, ker mu ni dopuščeno vrat odpreti.

Ali ta narobe svet ne more na véke tak obstati. To je gotovo ko amen v očenašu. Mi damo Bogu, kar je božjega, cesarju, kar je cesarjevega, tudi nam se mora dati, kar je našega, in po besedah Njih Veličanstva Franc Jožefa tudi nam zagotovljenega, kajti „justitia“ je že po besedah pokojnega cesarja Franca „fundamentum regnorum.“ Naš jezik mora toraj pravico zadobiti, kakoršna mu gré, v šoli, v cerkvi, v uradnih in povsod v javnem življenji, in kakor hitro se to zgodi, nam ne bo več nemščina ko vsakdanji kruh potrebna, ampak ona nam bo le poboljšek, kterege se nihče branil ne bode, kdor ima po svetu opravil, dobro vedé, da „kolikor jezikov znaš, toliko ljudi veljaš.“

In te zmage gotovi imamo prav, da se za slovenske šole krepko poganjamo, in se še ne zmenimo, če tudi tù ali tam kak prenapet nemšk Mihelj zavoljo tega kaj ponjergá in kak aboten kmetič v njegov rog zatrobi. Priprostemu kmetu tega toliko ne zamerimo, ker on v svoji nevednosti ima oči le za sedanji trenutek; al tistim odbornikom celjskega mesta, ki imajo na sedaj vès svet pretresajoče ideje tako malo ozira, da slovenščini na slovenski zemlji še toliko prostora ne privoščijo ko nemščini, se prečuditi ne moremo. Lahko da so oni ponemčeni, od pete do glave; al naj bi pomislili, da prebivajo v sredi slovenskega naroda, ki ima polno pravico do obveljave dozdej toliko prezirane in zatirane narodnosti svoje, da bi se toraj bolj spodobilo njim posloveniti se, ko narod še dalje ponemčevati. Res je smešno, kako morejo dandanes možje, ki se modrim in razumnim prištevajo, po vsej sili zahtevati, da bi se še dalje noga po kopitu prenarejala!

(Dalje prihodnjič.)

Slovensko slovstvo.

* „Strup.“ *Vesela igra v enem djanji; prosto poslovenila Luiza Pesjak-ova, v Ljubljani 1865.*

Kdo bi bil mislil, da bo družemu vezku slovenskih gledališčinih iger tretji tako naglo za petami! Kdor je bral, kar nam je premarljiva gospá že spisala bodi si v prozi, bodi si v poezii, s srčnim veseljem segel bode po najnovejšem njenem delu, ter v njej občudoval pisateljico dražih dušnih darov, ki se je v tako kratkem času povzdignila do izvrstnosti na slovstvenem polji slovenskem; kajti še le čez tri mesce bo leto in dan, kar je prvokrat v roke vzela slovensko slovnico. Živ dokaz, koliko premore pravo rodoljubje. Kar pa to njeno delo še bolj zvikšuje, je to, da je čisti donešek svojega „Strupa“ darovala „slovenski Matici“. Pri vsem tem menimo, da se ne motimo, če pravimo, da bodo vsi pravi rodoljubi z veseljem segli po veseli igri, zlasti pa prosimo slavnih čitavnic, da bi pospešile razprodajo slovenski „Matici“ na korist. Na prodaj je pri Giontini-u v Ljubljani in v čitavnicah po 20 kr.

* *Umni Gospodar. Mesečnik za kmetijstvo, obrtnijstvo in druge deželne zadeve ter za izobraževanje ljudstva sploh. Izdaja ga c. kr. kmetijska družba goriška. Vreduje ga prof. Andrej Marušič. Izhaja 15. dan vsacega meseca na pol pôli in veljá 1 gold. za celo leto. Naročnino sprejema do 15. januarja 1865 vrednik v Gorici štev. 277.*

„Novice“ preljubega svojega tovarša „Umnega Gospodarja“ živo priporočajo ne le goriškim, temuč vsem slovenskim gospodarjem, mladim in starim. Kazal je skozi dve leti, da je tega priporočila jako vreden: vreduje ga mož, s katerim se naša slovenska domovina po pravici sponaša in ki nam v lični domači besedi pri-

naša mnogovrstnega podučnega in kratkočasnega blaga, in vse to za mal goldinarček na leto. Pa čujmo, kaj „naše Gorice list“ sam pravi: „Namenjen je sicer naš „Gospodar“ goriškim Slovincem in je, ali želi biti prav za prav deželni list za ljudstvo. On se ne pečá z učnimi rečmi in tudi ne nalašč z zgolj duševnimi in zlasti ne z narodnimi zadevami, ampak (po namenu kmetijske družbe, ki ga izdaja) meri le bolj na poduk v vsakdanjih telesnih rečeh in na blagostanje našega ljudstva na kmetih, drži se pa vendar le reka „s kruhom za duhom“. Resnica je namreč, da s kruhom človeka najlože uloviš, kakor miš s špehom. Daj mu kruha, pa ga imaš, za kar hočes (Panem et...). „Kruh je omika“, to je, le premožnišemu človeku je za omiko mar. Siromak, ki ga revščina tlači, ne praša po omiki, ampak po kruhu. Pridgaj lačnemu ali podučuj ga, kolikor hočes, malo ti porajta za tvoje še tako lepe in ubrane besede. V tem tedaj, ko „U. G.“ lemež kleplje, kruh pridelavati uči, skrbi posrednje (po ovinkih) tudi za duha, podaja ljudstvu ob enem, dasiravno v plitvi skledici, tudi dušno jed, trosi omiko. Gledé na vse to sme torej „Gospodar“ po pravici pričakovati, da mu tudi tisti domoljubi slovenski (in ne le goriški), ki za kmetijske in materialne reči navadno ne marajo, ne bodo vrat zapirali.“

* *Cvetje iz domačih in tujih logov.* „Glasnik slovenski“ nam radostno donaša novico, da začno te knjižice z novim letom zopet na svitlo izhajati. Pripravljene so za izdavo ali se še pripravljajo razne dela lepoznavske, izvirne ali poslovenjene; najpred izidejo: poljski roman „Kirdžali“ od M. Čajkovskega, A. Umekove „Pesme“ (mnoge med njimi še nikjer ne natisnjene); ruski roman Gogolov „Taras Bulba“, Pellikova tragedija „Tomaž Mor“, M. Valjavčeve „Poezije“ itd. Gradivo je mnogovrstno in jako zanimivo; naj najde toraj podpore po vseh straneh naše domovine! — Izhajalo bode, kakor doslej, vsacih 6—8 tednov v posameznih zvezkih, pet pôl debelih; naročilna cena vsacemu zvezku (brez poštnine) je 25 kr. in se bode plačevala o prejemi vsake knjižice; kdor hoče pa vseh 6 vezkov IV. šestke (zv. 22.—27.), poštnine prostih, naravnost po pošti prejemati, ta naj pošlje za nje 1 gold. 80 krajc. Nabiravcem naročnikov se daje vsak 11. iztis po vrhu.

Tri dni v Zagrebu.

Spisal Dr. Ž.

(Dalje.)

Tretji dan svojega bivanja v Zagrebu šetal sem zjutraj po trgih in ulicah, da mestno fizionomijo vrlo dobro vtisnem svojemu spominu. Celo mesto je jako snažno, in kakor sem že omenil, je razdeljeno v spodnji in zgornji grad. Ulice spodnjega grada so večidel makadamizane; imajo jako široke velikomestne trotoare, so lepo ravne, skorej bi rekel po motozu izpeljane in se vsaj v poglavitnem delu vse iztekajo na véliki trg Jelačića bana. Hiše pa so v večini lepe in po najnovejši šegi sezidane, tedaj vredne po velikosti in okusnem skladi kinčati glavno mesto hrvaške zemlje; vendar zapazi oko potnikovo na prvi pogled, da še le v najvejšem času je spodnji grad slekel svojo pohlevno, da ne rečem borno obleko, ter sedanjo, vendar še nikakor ne dogotovljeno opravo oblekel, kajti mnoge tù in tam med krasnimi poslopji stoječe preborne kočé očividno pričajo, da so pred nekoliko desetletji še večidel enake tovaršice imele. Spodnje mesto je dalje kot širje, in kakor sem že enkrat omenil, je v večini prebivališče rokodelcev, obrtnikov, trgovcev, umetnikov itd. ter ima